

РЕШЕНИЕ

№ 5750

гр. София, 11.04.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 32 СЪСТАВ, в публично заседание на четиринадесети март през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: МАРИЯ М. ЗАПРЯНОВА

при участието на секретаря КАМЕЛИЯ Й. ЙОТОВА КУПЕНОВА като разглежда докладваното от МАРИЯ М. ЗАПРЯНОВА Гражданско дело № 20221110170458 по описа за 2022 година

Ищецът *** ЕООД с ЕИК: *** и адрес: гр. София, БУЛ.ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ 103, ет.2, ап.3, е предявил установителен иск срещу ответника длъжника Е. К. Х. с ЕГН: ***** и адрес: гр. София, ЖК.ДРУЖБА 1, бл.56, вх.2, ет.2, ап.21, сумата, за която е издадена заповед за незабавно изпълнение по чл.417 ГПК по ч.гр.д. № 43966/2022г. на СРС, 32 състав, а именно 1500 лева, представляваща главница по Запис на заповед от 28.03.2022г. , ведно със законна лихва за период от 15.08.2022 г. до изплащане на вземането.

Заповедта за изпълнение по чл.417 ГПК е издадена за сумата 4811лв., но в исковото производство се претендира сумата 1500лв., поради което с разпореждане от 14.2.2023г. съдът е обезсилил заповедта за изпълнение и изпълнителния лист за сумата над 1500лв. до 4811лв., както и в частта за разносните над 30лв. до присъдения размер от 96,22лв.

Ищецът твърди, че ответникът му издал запис на заповед от 28.3.2022г., с който се задължил безусловно да му плати сумата 4811лв. на падеж 28.6.2022г. Ищецът претендира непогасената част от 1500лв.

Предявен е иск по чл.422 ГПК вр.чл.537, вр.чл.491 ТЗ.

Прави доказателствено искане за приемане на представени под опис документи като писмени доказателства по делото. Претендира разноски.

Ответникът е подал отговор на исковата молба, с който оспорва иска. Твърди, че записът на заповед обезпечава договор за заем между ищеца и ответника. Оспорва ищецът да е предал заемната сума на ответника. Прави възражение за нищожност на уговорките, касаещи възнаградителната лихва, поради противоречие с добрите нрави /надхвърля трикратния размер на законната лихва/ - чл.26, ал.1, пр.3 ЗЗД. Прави възражение за недействителност на

договора поради нарушение на разпоредбите на ЗПК – относно размера на шрифта /чл.10, ал.1/, липса на задължителни реквизити – срок на договора /чл.11, ал.1, т.6 /, методика за изчисляване на реферетния лихвен процент /чл.11, ал.1, т.9а/, не са посочени всички разходи по кредита в ГПР /чл.11, ал.1, т.10/, не са посочени компонентите, включени във вноските /чл.11, ал.1, т.11/; не съдържа клаузи за правото на отказ на потребителя, прекратяването на договора, обезщетяване на потребителите /чл.11, ал.1, т.20,23,24/. Възразява, че клаузите за неустойка или допълнителни услуги са нищожни. Прави възразение за погасителна давност.

Съдът, като обсъди доводите и възразенията на страните и събраните по делото доказателства, преценени поотделно и в тяхната съвкупност, намира за установено от фактическа и правна страна следното:

Ищецът следва да докаже наличие на валиден менителничен ефект за претендираната сума.

Ответникът следва да докаже, че менителничният ефект обезпечава договор за заем, който е частично и напълно нищожен/недействителен.

При доказване на горното ищецът следва да докаже, че е предал заемната сума на ответника.

Видно от представения в оригинал Запис на заповед по приложеното ч.гр.д. №

43966/2022 г. по описа на СРС, 32 с-в, ответницата Е. К. Х. като издател на записа на заповед се е задължила да заплати неотменимо на „***“ ЕООД като поемател на ценната книга сумата от 4811,00 лв. на падежна дата 28.06.2022 г.

Въз основа на заявление на кредитора и представената в оригинал запис на заповед по ч.гр.д. 43966/2022 г. по описа на СРС, 32 с-в е издадена Заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 417 ГПК от 25.08.2022 г., по която е подадено възразение от длъжника, въз основа на което на заявителя са дадени указания да предяви установителен иск по чл. 422 ГПК за установяване на вземанията по издадената заповед за изпълнение по чл. 417 ГПК. Въз основа на подадения установителен иск е образувано настоящото дело.

Съдът приема, че са налице всички реквизити, предвидени в разпоредбата на чл. 535 ТЗ и записът на заповед е редовен от външна страна. Представеният по делото запис на заповед за сумата от 4811 лева, издаден от ответника Е. Х. съдържа всички установени в разпоредбата на чл. 535 ТЗ задължителни реквизити, представляващи условие за действителност на ценната книга. Към настоящия момент е настъпила и падежната дата на записа на заповед – 28.06.2022 г., поради което удостовереното в него вземане е и изискуемо.

На следващо място, съгласно задължителните разяснения дадени в т. 17 от Тълкувателно решение № 4 от 18.06.2014 г. по т.дело № 4/2013 г. на ОСГТК на ВКС, предмет на делото при предявен установителен иск по реда на чл. 422, ал. 1 от ГПК в хипотезата на издадена заповед за изпълнение по чл. 417, т. 9 от ГПК /сега т. 10/ е съществуване на вземането, основано на записа на заповед. Предметът на делото по иска по чл. 422 ГПК се определя от правното твърдение на ищеца в исковата молба за съществуването на подлежащо на изпълнение вземане, за което е издадена заповедта за изпълнение на основание запис на заповед. В производството по чл. 422, ал. 1 ГПК ищецът – кредитор доказва вземането си,

основано на менителничния ефект - съществуване на редовен от външна страна и действителен запис на заповед, подлежащ на изпълнение. При въведени твърдения или възражения, основани на конкретно каузално правоотношение, по повод или във връзка с което ценната книга е издадена, всяка от страните доказва фактите, на които са основани твърденията и възраженията и са обуславящи за претендираното, съответно отричаното право за съществуването, съответно несъществуването на вземането. Според мотивите на тълкувателното решение, тежестта се разпределя по общото правило на чл. 154, ал. 1 ГПК. Ако страните спорят относно конкретното каузално правоотношение и връзката му със записа на заповед, като сочат различни каузални правоотношения, по повод или във връзка, с които е издаден менителничният ефект, съдът е длъжен да ги обсъди в мотивите си и при доказана връзка между него и конкретното каузалното правоотношение, независимо коя от страните го е въвела, съдът е длъжен да разгледа и заявените от длъжника релативни възражения, относими към погасяване на вземането по издадения като гаранция запис на заповед. Съществува трайна и непротиворечива практика на ВКС, изразена в Решение № 1270 от 20.10.1999 г. на ВКС по гр. д. № 564/1999 г., Решение № 1231 от 11.05.2006 г. на ВКС по т. д. № 530/2005 г., Решение № 21 от 4.05.2012 г. на ВКС по т. д. № 1091/2010 г., II т. о., Решение № 230 от 11.08.2014 г. на ВКС по т. д. № 383/2012 г., II т. о., съгласно която макар менителничният ефект да е абстрактна сделка, много често менителнични ефекти се издават като обезпечение по други сделки заради по-лесния и удобен начин за реализиране на правата на кредитора по издадената ценна книга, поради което, макар да е налице самостоятелност в породените правоотношения от двете сделки – каузална и абстрактна, то тя не е абсолютна. Съгласно Решение № 21 от 4.05.2012 г. на ВКС по т. д. № 1091/2010 г., II т. о., ТК: „Когато записът на заповед е издаден заради конкретни отношения между издателя и поемателя, развитието на каузалното отношение влияе върху менителничното задължение. Когато страните по менителничната сделка съвпадат с тези по каузалната, възраженията, произтичащи от каузалната сделка, представляват лични възражения срещу носителя на менителничното право. Поради това издателят на запис на заповед има право да релевира спрямо поемателя възражения, основани на каузалните отношения с него. При възникнал спор между издателя и поемателя е необходимо да се установи каузалното правоотношение, респективно съществуването на оспореното вземане, което записът на заповед обезпечава. В тази връзка след проверка редовността на записа на заповед от формална страна, съдът по същество проверява фактите и обстоятелствата, свързани с изпълнението на задълженията по каузалната сделка, съответно дали вземането съществува или не.“

В настоящия случай, ответникът е релевирал възражения по отношение наличието на договор за кредит от 29.03.2022 г., сключен между страните, чието изпълнение се обезпечава със записа на заповед. В писмено становище до съда с вх. № 59495/02.03.2023 г. посочва, че на 28.03.2022 г. между страните е сключен договор за кредит № 9001424 между ищеца като кредитодател и ответника като кредитополучател, като по силата на договора кредитодателя е предал на кредитополучателя сумата от 1500 лв. на 28.03.2022 г., в подкрепа на което твърдение представя разписка № 901424/28.03.2022 г., подписана от

ответника и кредитополучател по посочения договор за кредит Е. К. Х.. В откритото съдебно заседание от 14.3.2023 г. ищецът представя заверено копие на договор за кредит № 9001424/28.03.2022 г., сключен между Е. Х. и „***“ ЕООД, с който кредитодателят поема задължението да предостави на кредитополучателя сумата от 1500 лв. срещу задължението на кредитополучателя да върне сумата на 13 месечни погасителни вноски, заедно с договорна лихва при ГЛП от 31,99 %, при ГПР в размер на 29,60 % или общо 1794,65 лв. главница и договорна лихва. В чл. 11 от договора за кредит е уговорено, че в 7-дневен срок след сключване на договора кредитополучателят се задължава да осигури на кредитодателя едно от следните обезпечения: сключване на договор за поръчителство или встъпване в дълг на физическо или юридическо лице, одобрено от кредитодателя или застрахователна полица с одобрен от кредитодателя застраховател за застраховка срещу риск от неизпълнение на финансовите задължения от кредитополучателя във връзка с договора, като в чл. 11.4. е уговорено, че при неизпълнение на задълженията си за осигуряване на обезпечение кредитополучателят дължи неустойка в размер на 1906,06 лв., която се разсрочва на части съобразно падежа на вноските по погасителния план. В чл. 12 от договора е посочено, че страните се съгласяват при сключване на договора, че за обезпечаване на вземанията на финансовата институция по договора може да бъде издаден от кредитополучателя в полза на кредитодателя запис на заповед, включващ неплатена главница, лихви и евентуално дължими неустойки, такси и разноски при неизпълнение на договора, увеличени с 30%, който запис на заповед солидарния длъжник при съгласие авалира. Съгласно чл. 12.1 кредитодателя се задължава да преведе издаденият запис на заповед в съответствие с изискванията на чл. 34, ал. 2 ЗПК, като отбелязва датата и размера на извършеното погасяване на гърба на записа на заповед или на специален алонж, прикрепен към него, а при изпълнение на задължението за предоставяне на обезпечение – да намали сумата по издадения запис на заповед с неустойката за непредоставяне на обезпечение.

При така представените доказателства и направеното от насрещната страна възражение за каузално правоотношение, във връзка, с което е издаден процесния запис на заповед съдът намира следното. Общите задължения по договора за кредит са в размер на общо 1794,65 лв. при предоставяне на обезпечение, а при непредоставяне на обезпечение се начислява и неустойка в размер на 1906,06 лв., която се прибавя към общото задължение по договора за кредит или общата дължима сума по договора за кредит е 3703,71 лв. Съгласно цитираната разпоредба на чл. 12 от договора за вземането по договора може да бъде издадена запис на заповед от кредитополучателя в полза на кредитодателя, като общо дължимата сума по записа на заповед е с 30% по-висока от дължимите общо суми по кредита. Следователно кредиторът може да бъде обезпечен от кредитополучателя със запис на заповед за общо дължимата сума е в размер на 4814,82 лв. В процесния случай записът на заповед е издаден за сумата от 4811,00 лв., като датата на издаване на записа на заповед съвпада с датата на сключване на договор за кредит – 28.03.2022 г. и издателя на записа на заповед е длъжникът по договора за кредит, а поемател е кредитодателят по договора. При съпоставката на двата документа, доколкото са издадени между едни и същи страни, на една и съща дата и при идентичен размер на дължимите суми, съдът намира, че записът на заповед е издаден на

основание чл.12 от договора за кредит като обезпечение за вземанията по процесния договор.

По възражението за нищожност: С отговора на исковата молба ответникът е релевирал възражения за нищожност на договора за потребителски кредит, на нищожност на уговорките, касаещи възнаградителната лихва и неустойка за неустойка и за допълнителни услуги. Доколкото обаче предмет на настоящото дело е сумата от 1500 лв. – размер на предоставената в заем сума по договор за кредит, съдът намира, че не следва да разглежда възраженията за недействителност на договора или на договорни клаузи, тъй като при евентуална основателност на възраженията, ищецът ще има право да поучи само чистата стойност на предоставения кредит (чл. 23 ЗПК), или единствено размерът на дължимата и незаплатена главница. Ответникът е релевирал в настоящото дело нищожността на договора за кредит с възражение, а не с насрещен иск, поради което дори съдът да обяви сделката или клаузи от нея за недействителни, констатацията на съда ще бъде отразена единствено в мотивите на решението и няма да се ползва със сила на пресъдено нещо. Доколкото ищецът не е завел иска като частичен, размерът на вземането, предмет на делото се ползва със сила на пресъдено нещо, поради което ищецът няма да може да иска останалите суми по записа на заповед в последващ процес, а при повторно заведено дело ищецът може да се защити с възражение по чл. 299 ГПК. Ето защо неразглеждането на предявените от ответника възражения по никакъв начин не накърнява и не застрашава правото на защита на ответника и е в съответствие с принципа за бързина и процесуална икономия (чл. 13 ГПК). По настоящото дело, видно от разписка за получени в брой суми (л. 33 по делото) е доказано, че ищецът е предал на ответника процесните суми по договора за кредит в размер на 1500 лв. Следователно дори да се докаже нищожност на договора за кредит, ответникът е длъжен да върне получената в заем сума. Ответникът не доказва да е извършвал плащания по договора за кредит, поради което дължи на ищеца пълния размер на получената сума.

По възражението за давност: в отговора на исковата молба ответникът е навел възражение за давност. Съгласно чл. 531, ал. 1 ТЗ исковете по менителницата срещу платеца се погасяват в 3-годишен срок от падежа, а съгласно чл. 538, ал. 1 ТЗ издателят на записа на заповед е задължен по същия начин както платецът по менителницата, т.е. спрямо него важат същите давностни срокове за погасяване на вземанията по менителницата, каквито са приложими към платеца по менителница. Падежната дата на записа на заповед е 28.06.2022 г., а заявлението по чл. 417 ГПК е предявено на 15.08.2022 г., т.е. вземането на поемателя по записа на заповед не е погасено по давност. Спрямо вземанията по договор за кредит давността е приложима общата 5-годишна давност по чл. 110 ЗЗД. Съгласно приложение № 1 към процесния договор за кредит падежната дата на последната погасителна вноска е 28.04.2023 г., а заявлението по чл. 417 ГПК е депозирано в съда на 15.08.2022 г., т.е. вземането не само не е погасено по давност, но е и предявено съдебно преди настъпване на изискуемостта на главницата по договор за кредит.

Относно възражението, че със заявлението по чл.417 ГПК не е представен договор за кредит, заедно с неговите приложения и общи условия /чл.417, ал.1, т.10 ГПК/: документът,

въз основа на който е издадена заповед за незабавно изпълнение е по чл.417, ал.1, т.10 ГПК – запис на заповед. Едва в исковото производство от ответника е направено възражение, че същият обезпечава договор за кредит, поради което и същото не би могло да бъде взето предвид при издаването на заповед за незабавно изпълнение, нито представлява основание за прекратяване на исковото производство.

Относно разноските: при този изход на делото разноски се дължат на ищеца, съобразно уважената част от иска и на ответника, съобразно обезсилената част от заповедта за изпълнение по чл. 417 ГПК. Ищецът е доказал разноски в заповедното производство: 96,22 лв. – заплатена държавна такса и в исковото производство: 450 лв. адвокатско възнаграждение. В заповедното производство ищецът е искал издаване на заповед за изпълнение по чл. 417 ГПК за сумата от 4811 лв., а в исковото производство претендира сумата от 1500 лв. Доколкото предявеният иск е основателен до сумата от 1500 лв. на ищецът следва да бъдат присъдени разноски в заповедното в размер на 30 лв., като за горницата над сумата от 30 лв. до сумата от 96,22 лв. заповедта за изпълнение по чл. 417 ГПК е обезсилена с разпореждане от 14.2.2023 г. В исковото производство ищецът е претендирал сума в размер на 1500 лв., като искът е основателен в пълен размер, поради което на ищеца следва да бъде присъдени разноски в размер на 450 лв. за исковото производство.

На ответника не се дължат разноски в исковото производство, доколкото предявения иск по чл. 422 ГПК е уважен в пълен размер.

Съдът намира претенцията на адвоката на ответника за присъждане на адвокатско възнаграждение по чл. 38 ЗАдв. в размер на 460 лв. в заповедното производство за неоснователна. Съгласно чл.7, ал.7 от ЗАдв. адвокатско възнаграждение в размер на 1/2 от възнаграждението в исковото производство се дължи в производства за издаване на заповед за изпълнение, а не и при защита срещу вече издадена заповед за изпълнение, т.е. дължи се адвокатско възнаграждение само на процесуалния представител на заявителя, не и на процесуалния представител на длъжника в заповедното производство. Доколкото защитата срещу издадена заповед за изпълнение по чл. 410 ГПК е изчерпана само в подаването на възражение по образец срещу заповедта за изпълнение, не е оправдано заплащане и съответно – присъждане на адвокатско възнаграждение на представителя на длъжника в това производство в претендираните размери. Законът изрично освобождава длъжника от задължението да мотивира възражението си, поради което и доколкото защитата му в исковото производство по реда на чл.422 ГПК би била напълно аналогична, няма основание да бъде възмездяван двукратно за едно и също нещо. Възражението по чл.415 ГПК не се постановява в самостоятелно състезателно производство, а е само предпоставка за предявяване на материалното право на кредитора по исков път, в което исково производство длъжникът следва да изчерпи възраженията си за неоснователност на иска. Освобождавайки длъжника от задължение за мотивиране, законодателят се дезинтересира от основателността на възражението. То е само формална предпоставка, без самостоятелни правни последици, поради което и изходът на спора за материалното право на кредитора не предпоставя

материална незаконосъобразност на възражението по чл.414 ГПК. Следователно с възражението по чл. 414 ГПК не се извършва същинска защита срещу заявеното от молителя материално право, поради което и не следва да се присъждат разноски. В този смисъл е трайната съдебна практика на ВКС, изразена в Определение №45/23.01.2019 по дело №3074/2018 на ВКС, ТК, I т.о., Определение №102/14.03.2022 по дело №2481/2021 на ВКС, ТК, I т.о., Определение №153/24.03.2017 по дело №601/2017 на ВКС, I т.о.

Воден от горното, Софийски районен съд

РЕШИ:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО, че Е. К. Х. с ЕГН: ***** и адрес: гр. София, ж.к. „Дружба 1“, бл.56, вх.2, ет.2, ап.21, чрез адв. Н. И., дължи на ищеца „****“ ЕООД с ЕИК: *** и адрес: гр. София, бул. „Гоце Делчев“ 103, ет.2, ап.3, представляван от управители *** и *** чрез адв. П. Г., сумата от **1500,00 лв.** -главница по Запис на заповед от 28.03.2022 г., ведно със законната лихва от 29.04.2023 г. до окончателно изплащане на задължението, за която е издадена Заповед за изпълнение по чл.417 ГПК по ч.гр.д. 43966/2022г., СРС, 32. с-в.

ОСЪЖДА Е. К. Х. с ЕГН: ***** и адрес: гр. София, ж.к. „Дружба 1“, бл.56, вх.2, ет.2, ап.21, чрез адв. Н. И., да заплати на „****“ ЕООД с ЕИК: *** и адрес: гр. София, бул. „Гоце Делчев“ 103, ет.2, ап.3, представляван от управителя *** и *** чрез адв. П. Г., сумите от 450,00 лв. – разноски в исковото производство и 30,00 лв. – разноски в заповедното производство.

Решението подлежи на обжалване в двуседмичен срок от връчването му на страните с въззивна жалба пред Софийски градски съд.

Съдия при Софийски районен съд: _____